

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Michał Serzycki

Warszawa, dnia 19 listopada 2009 r.

DOLiS-035-2118/09

Dyrektor

Biblioteki

proszę Panią Dyrektor o rozważenie możliwości podjęcia działań, mających na celu zmianę dotychczasowej praktyki, polegającej na obowiązkowym pozostawianiu przez osoby korzystające z Czytelni Biblioteki, zwanej dalej Czytelnią, dowodów tożsamości dyżurnemu bibliotekarzowi, gdyż taka praktyka może prowadzić do naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych pozyskał informację, iż jednym z warunków skorzystania ze zbiorów znajdujących się w Czytelni, jest pozostawienie dyżurnemu bibliotekarzowi dowodu tożsamości.

Wobec powyższego wskazuję, iż zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy, za przetwarzanie danych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Legalność przetwarzania danych zwykłych (tj. imię, nazwisko, numer PESEL, adres zamieszkania), uzależniona jest natomiast od spełnienia, przez podmiot przetwarzający te dane, jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Z powołanego przepisu wynika, iż przetwarzanie danych jest dopuszczalne m.in. wtedy, gdy: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), bądź jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2).

Przesłanki określone w ww. przepisie, warunkujące zgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych, mają charakter równoprawny, co oznacza, że dla wykazania legalności tego procesu

wystarcza spełnienie jednej z nich. W sytuacji, gdy podmiot przetwarzający dane nie legitymuje się żadną z przesłanek określonych w pkt 2 – 5 ww. przepisu, pozyskanie danych jest możliwe wyłącznie po uzyskaniu zgody osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Odnosząc się do przedmiotowej sprawy zwrócić należy uwagę, iż wprawdzie ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 1997 r. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.), w art. 12 określa, iż zadania, organizację oraz szczegółowy zakres działania biblioteki wchodzącej w skład innej jednostki organizacyjnej określa regulamin nadany przez kierownika tej jednostki, zaś zgodnie z pkt 3 lit. e Regulaminu korzystania ze zbiorów Biblioteki w Czytelni XIX i I poł. XX w., korzystający z Czytelni XIX i I poł. XX w. obowiązani są pozostawić dyżurnemu bibliotekarzowi dowód tożsamości (legitymację ze zdjęciem, dowód osobisty, paszport, prawo jazdy itp.), to jednak należy mieć na względzie, iż wskazany regulamin nie może stać w opozycji do obowiązujących przepisów z zakresu ochrony danych osobowych.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Wynika z tego, że administrator powinien przetwarzać tylko takiego rodzaju dane i tylko o takiej treści, które są niezbędne ze względu na cel zbierania danych. Relewantność (adekwatność) danych powinna być oceniana najpóźniej w momencie ich zbierania. Zatem administrator ma obowiązek dokonania w tym względzie oceny. Zakres danych osobowych adekwatnych do celu przetwarzania oceniać trzeba każdorazowo z uwzględnieniem określonego stosunku prawnego, w związku z którym administrator przetwarza dane osobowe (wyrok NSA z dnia 27 listopada 2003 r., II SA 209/2003).

Ponadto należy również zwrócić uwagę, iż art. 33 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.) stanowi, że dowodu osobistego nie wolno zatrzymywać, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie. Zatrzymanie zaś cudzego dowodu osobistego stanowi wykroczenie stypizowane w art. 55 pkt 2 wyżej powołanej ustawy, zgodnie z którym, kto zatrzymuje cudzy dowód osobisty, podlega karze ograniczenia wolności do 1 miesiąca albo karze grzywny.

Wobec powyższego wskazuję, iż stosowana w Czytelni praktyka, polegająca na obowiązkowym pozostawianiu dyżurnemu bibliotekarzowi dowodu tożsamości, bądź innego dokumentu zawierającego dane osobowe korzystającego z Czytelni, budzi wątpliwości pod kątem zgodności z ustawą. Ponadto, z pozyskanych przez Generalnego Inspektora informacji wynika, że dane przetwarzane w wyżej opisany sposób, nie są odpowiednio zabezpieczone, gdyż dokumenty z danymi pozostawiane są na biurku bibliotekarza bez zabezpieczenia. Tym samym dostęp do nich oraz możliwość zapoznania się z treścią tych dokumentów mogą mieć osoby nieupoważnione.

Tymczasem, zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy, administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Zaś na mocy art. 37 ustawy, do przetwarzania danych mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające upoważnienie nadane przez administratora danych.

Administrator danych, który nie uczyni zadość ww. regulacjom, może podlegać zarówno odpowiedzialności administracyjnej przed Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, jak i karnej, wynikającej z przepisów ustawy.

Mając na uwadze powyższe proszę Panią Dyrektor o rozważenie możliwości podjęcia działań, mających na celu zmianę dotychczasowej praktyki, polegającej na obowiązkowym pozostawianiu przez osoby korzystające z Czytelni Biblioteki dowodów tożsamości dyżurnemu bibliotekarzowi i dostosowanie jej do obowiązujących przepisów.

Jednocześnie proszę o poinformowanie organu do spraw ochrony danych osobowych o podjętych w tej sprawie działaniach.